

## קבוצה 1



### התבוננו בתמונה שלפניכם.

תמונה זו היא פוסטר שהוכן ע"י דוריאל רימר הלפרין במסגרת תחרות כרזות של אירגון "יד ושם".

תארו את התמונה.

שימו לב לאיש ולצללים. (הגילים, המינים, התנועות).

### מדרש כתוב "דמו ודם זרעיותיו".

פרוש הביטוי : דמו (חייו) וחיי הצאצאים שעתידיים היו לצאת ממנו.

הסברו את המסר של התמונה על פי המדרש.

ביצד מאימין על עדי נפשות?

היו מכניסין אותן ומאימין עליהן;  
שמוא תאמרו מאמה, ומשמועה, עד מפי עד  
ומפי אדם נאמן שמענו,  
או שמוא אי אתם יודעין שפופנו לבדק אתכם  
בדרישה ובחקירה.

היו יודעין שלא כדיני ממונות דיני נפשות –  
דיני ממונות, אדם נותן ממון ומתפטר לו.  
דיני נפשות, דמו ודם זרעיותיו תלוין בו עד  
סוף העולם,  
שכן מצינו בקיון, שנאמר (בראשית ד) "קול  
דמי אחיד צעקים אלי מן האדמה",  
אינו אומר דם אחיד אלא "דמי אחיד",  
דמו ודם זרעיותיו.

דבר אחר, "דמי אחיד", שהיה דמו משלך על  
העצים ועל האבנים.

לפיכך נברא אדם יחידי בעולם,  
ללמוד, שכל המאבד נפש אחת, מעלים עליו  
הכתוב כאלו אבד עולם מלא.  
וכל המקום נפש אחת, מעלים עליו כאלו קים  
עולם מלא.

ומפני שלום הבריות,  
שלא יאמר אדם לתברו אבא גדול מאבך.

ושלא יאמרו המינים, רשיות הרבה בשמים.  
ולתמיד גדלתו של מלך מלכי המלכים הקדוש  
ברוך הוא, שאדם טובע מאה מטבעות בחותם  
אחד וכלן דומין זה לזה, ומלך מלכי המלכים  
הקדוש ברוך הוא טובע את כל האדם בחותמו  
של אדם הראשון ואין אחד מהם דומה לתברו.

לפיכך לכל אחד ואחד לומר: בשבילי נברא  
העולם.

שמוא תאמרו מה לנו ולצרה הזאת? והלא כבר  
נאמר (ויקרא ה) "והוא עד או ראה או ידע אם  
לוא יגיד ונשא עונו". או שמוא תאמרו: מה לנו  
לחוב בדמיו של זה? והלא כבר נאמר (משלי  
יא) "יבאבד רשעים רנה".

משנה. מסכת סנהדריו. פרה ד'. משנה ה'

## קבוצה 2

במדרש כתוב:

**"ללמדך שכל המאבד (הממית) נפש אחת,  
מעלים עליו הכתוב כאלו איבד עולם מלא.  
וכל המקיים (המציל) נפש אחת,  
מעלים עליו כאלו קים עולם מלא"**

לפניכם פרושים שונים למילה "כאלו"

באילו:

1. לא באמת, לא ממש; מדומה.  
"עשיתי את עצמי כאילו אני חולה."
  2. בדומה ל-; כמו.  
"ראש הממשלה מתנהג כאילו המדינה שייכת לו."
  3. תוספת חסרת משמעות למשפט כדיבור לא פורמלי.  
"אז הוא אומר לי כאילו את באה או נשאת?"
- קראו את כל הפרושים ובחרו את הפרוש שמתאים למדרש.  
נמקו בחירתכם.

לפניכם כרטיס "אדי" של המרכז הלאומי להשתלחות. צטטו משפט של המדרש המסביר את הרעיון המשותף בין כרטיס אדי למדרש.



הסבירו את הרעיון המובא במדרש.

הביאו דוגמה המסבירה את החלק השני של המדרש ("המאבד נפש אחת...").

פיצד מאימין על עדי נפשות?

היו מכניסין אותן ומאימין עליהן:  
שָׁמַא תִּאמְרוּ מֵאִמֵּד, וּמְשֻׁמוּעָה, עַד כּוֹפֵי עַד  
וּמְפֵי אָדָם נֶאֱמָן שְׁמַעֲנוּ,  
אוּ שָׁמַא אֵי אַתֶּם יוֹדְעִין שְׁפִנְנוּ לְבַדֵּק אַתְּכֶם  
בְּדַרְיָשָׁה וּבַחֲקִירָה.

היו יודעין שלא כדיני ממונות דיני נפשות -  
דיני ממונות, אדם נותן ממון ומתפטר לו.  
דיני נפשות, דמו ודם זרעיותיו תלוין בו עד  
סוף העולם,

שָׁכַן מֵצִינּוּ בְּקִינָה, שְׁנֵאמַר (בראשית ד) "קול  
דְּמֵי אַחִיד זַעֲקִים אֵלֵי מֶן הָאֲדָמָה",  
אֵינּוּ אוֹמֵר דָּם אַחִיד אֵלָּא "דְּמֵי אַחִיד",  
דְּמוּ וְדָם זֵרְעִיּוֹתָיו.  
דְּבַר אַחֵר, "דְּמֵי אַחִיד", שֶׁהִיא דְּמוּ מִשְׁלָךְ עַל  
הַעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים.

לפיכך נברא אדם יחיד בעולם,  
ללמדך, שכל המאבד נפש אחת, מעלים עליו  
הכתוב כאלו איבד עולם מלא.  
וכל המקיים נפש אחת, מעלים עליו כאלו קים  
עולם מלא.

ומפני שלום הבריות,  
שלא יאמר אדם לחברו אבא גדול מאביך.

ושלא יאמרו המינים, רשיות הרבה בשמים.  
ולתגיד גדלתו של מלך מלכי המלכים הקדוש  
ברוך הוא, שאדם טובע מאה מטבעות בחותם  
אחד וכלן דומין זה לזה, ומלך מלכי המלכים  
הקדוש ברוך הוא טובע את כל האדם בחותמו  
של אדם הראשון ואין אחד מהם דומה לחברו.

לפיכך לכל אחד ואחד לומר: בשבילי נברא  
העולם.

שָׁמַא תִּאמְרוּ: מַה לָּנוּ וְלַצָּרָה הַזֹּאת? וְהֲלֹא כָּבֵר  
נֵאמַר (ויקרא ה) "וְהוּא עַד אוּ רָאָה אוּ יָדַע אִם  
לֹא יִגִּיד וְנִשְׂא עֲוֹנוֹ". אוּ שָׁמַא תִּאמְרוּ: מַה לָּנוּ  
לְחֹב בְּדַמּוֹי שֶׁל זֶה? וְהֲלֹא כָּבֵר נֵאמַר (משלי  
יא) "וּבְאָבֵד רִשְׁעִים רָנָה".

משנה, מסכת סנהדרין, פרק ד', משנה ה'

### קבוצה 3

לפניכם קטע מדברי הרב אברהם יצחק הכהן קוק:  
"צריך שכל איש ידע ויבין  
שבתוך תוכו דולק נר  
ואין נרו שלו כנר חבירו,  
ואין איש שאין לו נר"

למה התכוון הרב קוק באמרו "שבתוך תוכו דולק נר"?  
לאיזה נר (אור) הוא מתכוון?

במדרש כתוב:

**"מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא  
טובע את כל האדם בחותמו של אדם הראשון  
ואין אחד מהם דומה לחברו"**

הסבירו את הקשר בין דברי המדרש לדברי הרב קוק.

ביצד מאימין על עדי נפשות?

היו מכניסין אותן ומאימין עליהן:  
שָׁמַא תֹּאמְרוּ מֵאִמְד, וּמְשִׁמוּעָה, עַד מִפִּי עַד  
וּמִפִּי אָדָם נֶאֱמָן שְׁמַעֲנוּ,  
אוּ שְׁמֹא אִי אַתֶּם יוֹדְעִין שְׁפֹפְנוּ לְבַדֵּק אֶתְכֶם  
בְּדַרְיָשָׁה וּבַחֲקִירָה.

היו יודעין שלא כדיני ממונות דיני נפשות –  
דיני ממונות, אדם נותן ממון ומתפטר לו.  
דיני נפשות, דמו ודם זרעיותיו תלויין בו עד  
סוף העולם,

שָׁכַן מִצִּינּוּ בְּקִינּוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ד) "קול  
דְּמֵי אַחִידָה צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה",  
אֵינּוּ אוֹמֵר דָּם אַחִידָה אֵלָּא "דְּמֵי אַחִידָה",  
דְּמוּ וְדָם זֵרְעִיּוֹתָיו.  
דָּבָר אַחֵר, "דְּמֵי אַחִידָה", שֶׁהִיא דְּמוּ מִשְׁלָהּ עַל  
הַעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים.

לְפִיכָךְ נִכְרָא אָדָם יְחִידִי בְּעוֹלָם,  
לְלַמֶּדָה, שֶׁכָּל הַמַּאֲבָד נֶפֶשׁ אַחַת, מַעֲלִים עָלָיו  
הַכֶּתִּיב כָּאֵלּוּ אֵבֶד עוֹלָם מְלֵא.  
וְכָל הַמְּקַיֵּם נֶפֶשׁ אַחַת, מַעֲלִים עָלָיו כָּאֵלּוּ קַיֵּם  
עוֹלָם מְלֵא.

ומפני שלום הבריות,  
שלא יאמר אדם לחברו אבא גדול מאביך.  
ושלא יאמרו המינים, רשיות הרבה בשמים.

ולתגיד גדלתו של מלך המלכים הקדוש  
ברוך הוא, שאדם טובע מאה מטבעות בחותם  
אחד וכלן דומין זה לזה, ומלך המלכים  
הקדוש ברוך הוא טובע את כל האדם בחותמו  
של אדם הראשון ואין אחד מהם דומה לחברו.

לפיכך לכל אחד ואחד לומר: בשבילי נכרא  
העולם.

שָׁמַא תֹּאמְרוּ מַה לָּנוּ וְלַצָּרָה הַזֹּאת? וְהֲלֹא כָּבָר  
נֶאֱמַר (ויקרא ה) "וְהוּא עַד אוּ רָאָה אוּ יָדַע אִם  
לֹא יִגִּיד וְנִשְׂא עֲוֹנוֹ". אוּ שְׁמֹא תֹאמְרוּ: מַה לָּנוּ  
לְחֹבֵב בְּדַמְיוֹ שֶׁל זֶה? וְהֲלֹא כָּבָר נֶאֱמַר (משלי  
יא) "וּבִאֲבָד רְשָׁעִים רְנָה".

משנה, מסכת סנהדרין, פרק ד', משנה ה'

## קבוצה 4

לפניכם אילן היוחסין מהאדם הראשון עד לבני יעקב. התרשים אינו שלם אך מייצג את התפתחות האנושות.

הדגישו בצבע ירוק את יעקב, יצחק ואברהם.

הדגישו באדום את אדום ועשיו.

הדגישו בצבע סגול את כנען ויפת.

הדגישו בצבע כחול את מצרים וחם.

השלימו את החסר על פי הטבלה.

חם, יפת ושם הם ילדיו של \_\_\_\_\_ .

נח הוא דור עשירי ל \_\_\_\_\_ .

לשת שני אחים \_\_\_\_\_ 1 \_\_\_\_\_ .

שלושתם : שת, קין והבל הם ילדיהם של \_\_\_\_\_ .

על פי אילן היוחסין האנושות כולה היא צאצאיה של \_\_\_\_\_ .

זאת אומרת כל העמים נולדו מאב משותף.

במדרש כתוב:

**"שלא יאמר אדם לחברו: אבא גדול מאביך"**

הסבירו את הקשר בין הכתוב במדרש לבין אילן היוחסין של האנושות. (שימו לב, מי הוא האבא במדרש?)

פיצד מאימין על עדי נפשות?

היו מכניסין אותן ומאימין עליהן:

שָׁמָא תֵּאמְרוּ מֵאִמְדָּא, וּמִשְׁמוּעָתָא, עַד מִפִּי עַד וּמִפִּי אָדָם נִאָמְנָא שְׁמַעְנָא.

או שָׁמָא אִי אַתֶּם יוֹדְעִין שְׁפּוּפְנָא לְבַדֵּק אַתְּכֶם בְּדַרְיָשָׁה וּבַחֲקִירָתָא.

היו יודעין שלא כְּדִינִי מְמוֹנֹת דִּינִי נְפִשׁוֹת – דִּינִי מְמוֹנֹת, אָדָם נוֹתֵן מְמוֹן וּמִתְכַּפֵּר לוֹ.

דִּינִי נְפִשׁוֹת, דְּמוֹ וְדָם זְרַעִיּוֹתָיו תְּלוּיִין בּוֹ עַד סוּף הָעוֹלָם,

שְׁכָן מִצִּינּוֹ בְּקִינּוֹ, שְׁנֵאָמַר (בראשית ד) "קוֹל דְּמִי אַחִידָא צִעֲקִים אֵלֵי מִן הָאֲדָמָה",

אִינוֹ אוֹמֵר דָּם אַחִידָא אֵלָא "דְּמִי אַחִידָא",

דְּמוֹ וְדָם זְרַעִיּוֹתָיו.

דְּבַר אַחֵר, "דְּמִי אַחִידָא", שְׁהֵיָה דְּמוֹ מִשְׁלָהּ עַל הָעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים.

לְפִיכָךְ נִבְרָא אָדָם יְחִידִי בְּעוֹלָם,

לְלַמְּדָהּ, שְׁכַל הַמְּאֻבָּד נְפֶשׁ אַחַת, מְעַלִּים עָלָיו הַכֶּתֹּיב בְּאֵלּוֹ אֵבֶד עוֹלָם מְלֵא.

וְכָל הַמְּקַיִם נְפֶשׁ אַחַת, מְעַלִּים עָלָיו בְּאֵלּוֹ קַיִם עוֹלָם מְלֵא.

וּמִפְּנֵי שְׁלוֹם הַבְּרִיּוֹת,

**שְׁלֵא יֹאמֵר אָדָם לְחֵבְרוֹ אֲבֵא גְדוֹל מֵאֲבִיךָ.**

וְשְׁלֵא יֹאמְרוּ הַמִּינִים, רְשִׁיּוֹת הַרְבֵּה בְּשָׂמַיִם.

וְלַחֲגִיד גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל מְלָךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁאָדָם מוֹבֵעַ מֵאַחַ מְטַבְּעוֹת בְּחוֹתָם אַחַד וְכֵלֵן דּוּמִין זֶה לָזֶה, וּמְלָךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹבֵעַ אֶת כָּל הָאָדָם בְּחוֹתְמוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְאִין אַחַד מֵהֶם דּוּמָה לְחֵבְרוֹ.

לְפִיכָךְ לְכָל אַחַד וְאַחַד לוֹמַר: בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם.

שְׁמָא תֵּאמְרוּ מַה לָּנוּ וְלַצָּרָה הַזֹּאת? וְהֵלֵא כְּבָר נִאָמַר (ויקרא ה) "וְהוּא עַד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע אִם לֹא יִגִּיד וְנִשְׂא עֲוֹנוֹ". אוֹ שְׁמָא תֵּאמְרוּ: מַה לָּנוּ לְחוּב בְּדַמְיוֹ שֶׁל זֶה? וְהֵלֵא כְּבָר נִאָמַר (משלי יא) "וּבִאָבֶד רְשָׁעִים רִנָּה".

משנה, מסכת סנהדרין, פרק ד', משנה ה'

פיצד מאימין על עדי נפשות?

## קבוצה 5

במדרש כתוב:

**"ללמדך שכל המאבד (הממית) נפש אחת,  
מעלים עליו הכתוב כאלו איבד עולם מלא.  
וכל המקיים (המציל) נפש אחת,  
מעלים עליו כאלו קים עולם מלא"**

לפניכם פרושים שושנים למילה "כאלו":

באילו:

1. לא באמת, לא ממש; מדומה.  
"עשיתי את עצמי כאילו אני חולה."
2. בדומה ל-; כמו.  
"ראש הממשלה מתנהג כאילו המדינה שייכת לו."
3. תוספת חסרת משמעות למשפט כדיבור לא פורמלי.  
"אז הוא אומר לי כאילו את באה או נשאת?"

קראו את כל הפרושים ובחרו את הפרוש שמתאים למדרש.  
נמקו בחירתכם.

קראו את הכתבה שלפניכם. צטטו משפט של המדרש המסביר את  
הרעיון המשותף בין הכתבה למדרש. (שימו לב, עליכם לצטט שני  
משפטים שונים במדרש המסבירים רעיונות הפוכים)

### בזכות ארי: האנשים שזכו באיבריו - ובחיים חדשים

אילן קיבל את ריאותיו של ארי ז"ל, נעים בן ה-17 וילד בן 10 זכו  
בכליותיו, לבו של ארי הושתל בגופו של גבר בן 60 - ובן 36 זכה  
בכבד. מותו הטרגי של ארי נשר ז"ל נתן חיים ל-5 אנשים,  
ומשפחותיהם אסירות תודה למשפחת נשר, שהחליטה לתרום את  
איבריו: "אין לנו מילים".

הסברו את הרעיון המובא במדרש.  
הביאו דוגמה המסבירה את החלק השני של המדרש ("המאבד נפש  
אחת...").

היו מכניסין אותן ומאימין עליהן:  
שָׁמַא תֹּאמְרוּ מֵאִמְד, וּמְשֹׁמְעָה, עַד מִפִּי עַד  
וּמִפִּי אָדָם נֶאֱמָן שְׁמַעֲנוּ,  
אוּ שָׁמַא אִי אַתֶּם יוֹדְעִין שְׁפֹפְנוּ לְבַדֵּק אַתְּכֶם  
בְּדַרְיָשָׁה וּבַחֲקִירָה.

היו יודעין שלא כדיני ממונות דיני נפשות -  
דיני ממונות, אדם נותן ממון ומתכפר לו.  
דיני נפשות, דמו ודם ורעיותיו תלוין בו עד  
סוף העולם,  
שכן מצינו בקין, שנאמר (בראשית ד) "קול  
דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה",  
אינו אומר דם אחיך אלא "דמי אחיך",  
דמו ודם ורעיותיו.  
דבר אחר, "דמי אחיך", שהיה דמו משלה על  
העצים ועל האבנים.

לפיכך נברא אדם יחיד בעולם,  
ללמדך, שכל המאבד נפש אחת, מעלים עליו  
הכתוב כאלו איבד עולם מלא.  
וכל המקיים נפש אחת, מעלים עליו כאלו קים  
עולם מלא.

ומפני שלום הבריות,  
שלא יאמר אדם לחברו אבא גדול מאביך.  
ושלא יאמרו הפינים, רשיות הרבה בשמים.

ולתגיד גדלתו של מלך מלכי המלכים הקדוש  
ברוך הוא, שאדם מובע מאה מטבעות בחותם  
אחד וכלן דומין זה לזה, ומלך מלכי המלכים  
הקדוש ברוך הוא מובע את כל האדם בחותמו  
של אדם הראשון ואין אחד מהם דומה לחברו.

לפיכך לכל אחד ואחד לומר: בשבילי נברא  
העולם.

שָׁמַא תֹּאמְרוּ מַה לָּנוּ וְלַצָּרָה הַזֹּאת? וְהֲלֹא כָּבֵר  
נֶאֱמַר (ויקרא ה) "והוא עד או ראה או ידע אם  
לוא יגיד ונשא עונו". או שָׁמַא תֹּאמְרוּ: מַה לָּנוּ  
לְחוּב בְּדַמּוֹ שֶׁל זֶה? וְהֲלֹא כָּבֵר נֶאֱמַר (משלי  
יא) "ובאבד רשעים רנה".

משנה, מסכת סנהדרין, פרק ד', משנה ה'

פיצד מאימין על עדי נפשות?

היו מכניסין אותן ומאימין עליהן:

שָׁמָא תִּאמְרוּ מֵאִמָּה, וּמִשְׁמוּעָה, עַד מִפִּי עַד  
וּמִפִּי אָדָם נֶאֱמָן שְׁמַעְנֵנוּ,  
אוּ שְׁמָא אֵי אַתְּם יוֹדְעִין שְׁפֹפְנֵנוּ לְבַדָּק אַתְּכֶם  
בְּדְרִישָׁה וּבְחִקְיָה.

היו יודעין שלא כדיני ממונות דיני נפשות -  
דיני ממונות, אדם נותן ממון ומתכפר לו.  
דיני נפשות, דמו ודם זרעיותיו תלויין בו עד  
סוף העולם,

שְׁבֵן מִצִּינֵנוּ בְּקוֹז, שְׁנֶאֱמַר (בראשית ד) "קול  
דְּמֵי אַחִידָה צִעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה",  
אינו אומר דם אחידה אלא "דְּמֵי אַחִידָה",  
דְּמוֹ וְדָם זֶרְעִיּוֹתָיו.

דָּבָר אַחֵר, "דְּמֵי אַחִידָה", שְׁהִיָּה דְּמוֹ מִשְׁלָךְ עַל  
הַעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים.

לְפִיכָה נִבְרָא אָדָם יְחִידֵי בְּעוֹלָם,  
לְלַמְדָּה, שְׁכָל הַמֵּאֲבָד נֶפֶשׁ אַחַת, מַעֲלִים עָלָיו  
הַכְּתוּב בְּאֵלוֹ אֲבָד עוֹלָם מְלֵא.  
וְכָל הַמְּקִים נֶפֶשׁ אַחַת, מַעֲלִים עָלָיו בְּאֵלוֹ קַיִם  
עוֹלָם מְלֵא.

ומפני שלום הבריות,

שלא יאמר אדם לחברו אבא גדול מאביך.

ושלא יאמרו המינים, רשיות הרבה בשמים.

ולתגיד גדלתו של מלך המלכים הקדוש  
ברוך הוא, שאדם טובע מאה מטבעות בהותם  
אחד וכלן דומין זה לזה, ומלך המלכים  
הקדוש ברוך הוא טובע את כל האדם בהותמו  
של אדם הראשון ואין אחד מהם דומה לחברו.

לפיכך לכל אחד ואחד לומר: בשבילי נברא  
העולם.

שָׁמָא תִּאמְרוּ מַה לָּנוּ וְלַצָּרָה הַזֹּאת? וְהֲלֵא כְּכָר  
נֶאֱמַר (ויקרא ה) "והוא עד או ראה או ידע אם  
לוא יגיד ונשא עונו". או שָׁמָא תִּאמְרוּ: מַה לָּנוּ  
לְחוּב בְּדַמְיוֹ שֶׁל זֶה? וְהֲלֵא כְּכָר נֶאֱמַר (משלי  
יא) "וּבִאֲבָד רְשָׁעִים רִנָּה".

משנה, מסכת סנהדרין, פרק ד', משנה ה'

## קבוצה 6

ילדים קטנים אוהבים מאד לשחק בחותמות. הם אוהבים לחזור על  
אותה פעולה פעמים רבות ולקבל תמיד אותה תוצאה. הציור הוא  
זהה גם אם נחתים את החותמת מיליון פעם.



לפניכם תמונה של טביעת אצבע של  
אדם. גם היא מהווה חותמת.

ערכו השווה (דומה ושונה) בין  
חותמות הילדים לבין טביעת האצבע  
האנושית.  
מה מיוחד בטביעת האצבע לעומת  
החותמות ?

במדרש כתוב:

**"מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא  
טובע את כל האדם בחותמו של אדם הראשון  
ואין אחד מהם דומה לחברו"**

טביעת האצבע היא דימוי לרעיון המובא במדרש.  
הסבירו מה הרעיון. נמקו את תשובתכם.



## קבוצה 7

הכנסו ליוטיוב וצפו בסרט "מפגש בין ניצולת שואה ומציליה",  
בכתובת: <https://youtu.be/TIWrsBrgTHU>

הסבירו כיצד ניצלה הילדה הקטנה?  
מי השתתף במפגש?

מדוע היה חשוב לניצולה להביא את ילדיה למפגש?

במדרש כתוב

### "דמו ודם זרעיותיו"

פרוש הביטוי: דמו (חייו) וחיי הצאצאים שעתידיים היו לצאת  
ממנו.

הסברו את המסר של המדרש על פי הסרט שצפיתם בו.

כיצד מאימין על עדי נפשות?

היו מכניסין אותן ומאימין עליהן:

שָׁמַא תִּאמְרוּ מֵאִמָּה, וּמִשְׁמוּעָה, עַד מִפִּי עַד  
וּמִפִּי אָדָם נֶאֱמַן שְׁמַעְנָה,

אוּ שְׁמַא אֵי אַתֶּם יוֹדְעִין שְׁפוּפְנוּ לְבַדֵּק אֶתְכֶם  
בְּדַרְיָשָׁה וּבַחֲקִירָה.

היו יודעין שלא כדיני ממונות דיני נפשות –  
דיני ממונות, אדם נותן מוון ומתכפר לו.

דיני נפשות, דמו ודם זרעיותיו תלוין בו עד  
סוף העולם,

שֶׁבֶן מְצִינּוּ בְּקוֹן, שְׁנֵאמַר (בראשית ד) "קול  
דְּמֵי אַחִידָה צִעֲקִים אֵלֵי מֶן הָאֲדָמָה",

אֵינּוּ אוֹמֵר דָּם אַחִידָה אֵלָּא "דְּמֵי אַחִידָה",  
דְּמוֹ וְדָם זֵרְעִיּוֹתָיו.

דְּבַר אַחַר, "דְּמֵי אַחִידָה", שְׁהִיָּה דְמוֹ מִשְׁלָךְ עַל  
הַעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים.

לְפִיכָךְ נִבְרָא אָדָם יְחִידֵי בְּעוֹלָם,

לְלַמֶּדְךָ, שְׁכַל הַמְּאֻבָּד נֶפֶשׁ אַחַת, מַעֲלִים עָלָיו  
הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ אֶבֶד עוֹלָם מְלֵא.

וְכָל הַמְּקִיָּם נֶפֶשׁ אַחַת, מַעֲלִים עָלָיו כְּאֵלוֹ קָיָם  
עוֹלָם מְלֵא.

וּמִפְּנֵי שְׁלוֹם הַבְּרִיּוֹת,

שְׁלֵא יֹאמֵר אָדָם לְחַבְרוֹ אֲבֵא גְדוֹל מֵאַבְרָהָה.

וְשְׁלֵא יֹאמְרוּ הַמִּינִים, רְשִׁיּוֹת הַרְבֵּה בְּשָׂמַיִם.

וְלַחֲגִיד גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ  
בְּרוּךְ הוּא, שְׁאָדָם מוֹבֵעַ מֵאַחַ מְטַבְּעוֹת בְּחוֹתָם  
אַחַד וְכֵלֶן דּוֹמִיין זֶה לָזֶה, וּמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים  
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹבֵעַ אֶת כָּל הָאָדָם בְּחוֹתָמוֹ  
שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְאֵין אַחַד מֵהֶם דּוֹמֵה לְחַבְרוֹ.

לְפִיכָךְ לְכָל אַחַד וְאַחַד לֹאמַר: בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא  
הַעוֹלָם.

שְׁמַא תִּאמְרוּ מַה לָּנוּ וְלַצָּרָה הַזֹּאת? וְהֲלֵא כְּבָר  
נֶאֱמַר (ויקרא ה) "וְהוּא עַד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע אִם  
לֹא יִגִּיד וְנִשְׂא עוֹנוֹ". אוּ שְׁמַא תִּאמְרוּ: מַה לָּנוּ  
לְחֻוב בְּדַמְיוֹ שֶׁל זֶה? וְהֲלֵא כְּבָר נֶאֱמַר (משלי  
יא) "וּבְאֵבֶד רְשָׁעִים רִנָּה".

משנה. מסכת סנהדרין. פרק ד'. משנה ה'

ערכו של היחיד - יחידת לימוד מתוך הספר יחיד וחברה, עמ' 14-15  
פטי בוסיאן, רכות בארי בבית החינוך ע"ש בן גוריון בעמק חפר

### אילן היוחסין של אדם הראשון

